

Meerbeke

Nederhaselt
 Neigem
 Okegem
 Outer & Lebeke
 Hollarre
 Voorde
 Appelsterre-Eichem
 Aspelare
 Denderwindeke
 Lieferringe



Op bedevaart bij Sint-Berlendis

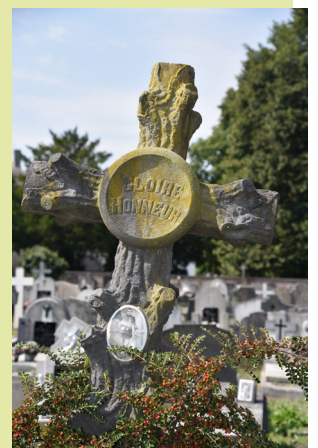
WANDELING

De monumentale **Sint-Pieters- en Sint-Berlendiskerk** aan de Halsesteenweg vormt de uitvalbasis van deze wandeling in de op één na grootste deelgemeente van Ninove. Van de vroegere twee kerken, de Sint-Pieterskerk en de Sint-Berlendiskerk bleef enkel deze bewaard die nu twee patroonheiligen verenigt. Oorspronkelijk zou op de plaats van de huidige kerk de grafkapel van Sint-Berlendis hebben gestaan. Nadat deze kapel werd verwoest bij een inval van de Vikingen, werd een nieuwe kerk gebouwd, in de loop der tijden verbouwd en uitgebreid. 9 eeuwen geschiedenis zorgden voor verschillende bouwstijlen: een romaans koor, gotische dwarsbeuk, barok schip en een rococo voorgevel. De hoofdgevel, van ledische zandsteen, dateert uit 1760, de achthoekige klokkentoren uit 1806-1807.

Binnenin getuigt het interieur van de rijkdom van het bedevaartsoord. We zien er onder andere het portaal en de orgelkast gemaakt door Jean Baptist Van der Haegen met bovenaan een orgelspelende Sint-Cecilia, zeer gelijkend met het beeld in de Ninoofse abdijkerk, en uiteraard niet toevallig van dezelfde beeldhouwer. Het orgel uit 1780 werd gebouwd door L.B. van Peteghem. Bewonder de neo-barokke glasramen, de verschillende 18de-eeuwse beelden en de grote doeken van ca 1750 uit de Vlaamse school, die het leven vertellen van Sint-

Berlendis. Andere blikvangers zijn de preekstoel uit 1776 die een levensgrote kerststal uitbeeldt van de hand van Pieter Valckx, de lambrizing, de altaren toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Berlendis en het Berlendischrijn. De rijk gedecoreerde kerk is al bij al een van de belangrijkste barokkerken op het Vlaamse platteland.

Naast de kerk kunnen we even rondkuieren in een uniek kerkhoflandschap dat zich laat lezen als de Meerbeekse familiegeschiedenis van de 19de en 20ste eeuw met hier en daar een gietijzeren kruis en veel door de tand des tijds aangetaste en verzakte grafmonumenten. In tegenstelling tot de huidige dodenakkers is dit nog een kerkhof in de letterlijke zin van het woord: rondom een kerkgebouw aangelegd waardoor het er ontgensprekelijk een religieuze band mee had (en heeft), op de (vroegere) 'hondenhoek' voor de ongelovigen na... Op dit kerkhof werd tot circa 1980 nog begraven.



START- EN AANKOMSTPLAATS

Sint-Pieters- en Sint-Berlendiskerk
 volledige traject: 9,29km
 1047 ha

AFSTAND

OPPERVLAKTE



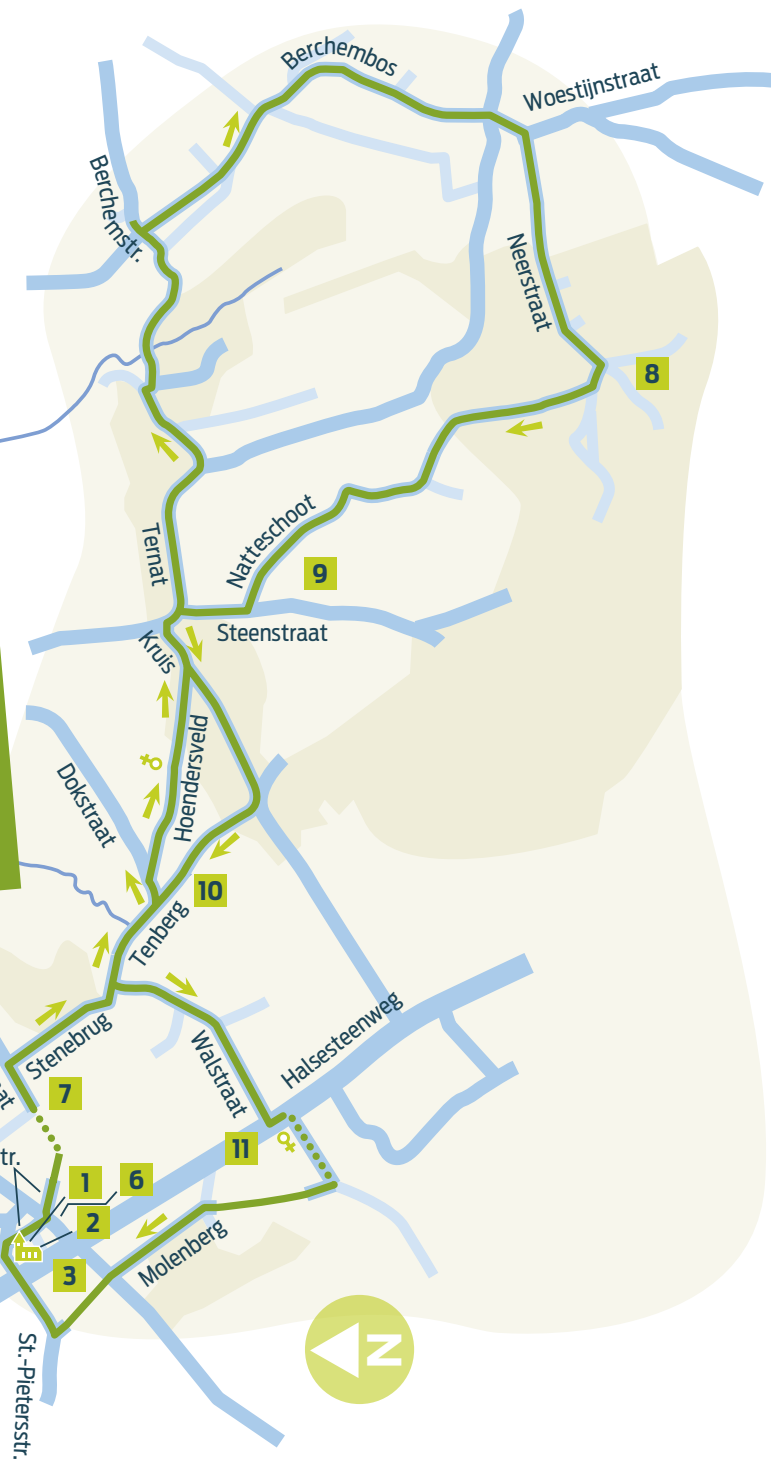


Het stukje Halsesteenweg vóór de kerk is legendarisch bij wielersliefhebbers: van 1973 tot 2011 had hier jaarlijks de aankomst plaats van een der mooiste en meest vermaarde wielerklassiekers: de Ronde Van Vlaanderen. De finale was er een om duimen en vingers af te likken: achtereenvolgens had je de Muur in Geraardsbergen, de Bosberg in Galmaarden, de pakweg laatste 12, vaak bloedstollende kilometers, inbegrepen de adembenemende rechte lijn van de Edingssteenweg, een stukje Brusselssteenweg om vervolgens op de licht hellende Hallebaan in Meerbeke te finishen. Hier is wielergeschiedenis geschreven, hier parelt het zweet van de renners nog na. Als stille getuige rest het tijdloze beeld gemaakt door Dierik Potvlieghe met het bijpassende gedicht van stads- en wielerdichter Willie Verhegge. Twee renners strijden om de overwinning, één triomfeert, de andere blijft ontgoocheld en geklopt achter. Sinds 2012 rijdt men rondjes in de Vlaamse Ardennen om aan te komen in Oudenaarde. Sinds 2012 spreken we van de échte Ronde en van die van nà Meerbeke.

Meerbeke

St.-Berlindisstr.
Gemeentehuisstr.
St.-Pietersstr.

5 P
4



Voor de kerk -op het bomenrijke plein- vinden we nog de **roepsteen 2** terug van waarop na de hoogmis door de veldwachter de belangrijke berichten werden voorgelezen. In de onmiddellijke omgeving stond -tot een storm er in 1984 anders over besliste- de beschermde eeuwenoude zilverlinde.



Links voor de kerk staat het oorlogsgedenkteken voor de gesneuvelden en de burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog uit Meerbeke. Het monument uit natuursteen toont een dode soldaat, een treurende vrouw en kind en een knielende man uit met daarachter een obelisk versierd met kruis en lauwerkrans rondom het wapenschild van Meerbeke. Het kwam er in 1926 op vraag van de bonden van de oud-strijders en de opgeëisten en werd bekostigd via giften, omhalingen en inkomsten van concerten en steun van de gemeente.



Rechttegenover de kerk, maar gescheiden door de drukke Halsesteenweg, bevindt zich de **classicistische pastorij 3**, opgetrokken tussen 1750-1760 voor de baljuw van Meerbeke en eind 18de eeuw door de abdis van Nijvel als pastorij verworven. Dit geklasseerde monument -dat dringend nood heeft aan restauratie- bestaat uit een dubbelhuis onder schilddak, geflankeerd door twee aanbouwen en weerspiegelt als het ware de kerkgevel. Let vooral op het middenrisaliet (de vooruitspringende gevelpartij) van beide gebouwen en het gebogen fronton in het dak: beide gevels zijn als het ware mekaars echo. Het gebouw is nu privé bezit.

We verlaten het kerkplein via de trappen (kant parking/ café Oud Withuis). Nu parking was hier vroeger het oude marktplein, inclusief schandpaal.



Typerend is het als monument beschermde 19de eeuwse **“armenbureel” 4**. Het gebouw bezit een trappenpui met smeedijzeren borstwering en een mooie gevel in een combinatie van baksteen en zandsteen en deed ooit dienst als school. Hier voorbij wandelend komen we in de Gemeentehuisstraat.



Even verder, aan het eind van het grote plein links, zien we het **“Maison de campagne Goelens” 5**, gebouwd in eclectische stijl (eclectisme is het bewust door elkaar gebruiken van verschillende bouwstijlen). Dit karakteristieke pand, een voormalige brouwerswoning die was gelegen in een prachtige tuin, moet indertijd tot de verbeelding hebben gesproken, er werden dan ook tal van Ansichtkaarten van gemaakt (google maar even). Waar nu het plein is stond de brouwerij van... de familie Goelens. Later werd dit het gemeentehuis van Meerbeke en nu is het een filiaal van de muziekacademie. De huidige bestemming stond blijkbaar in de sterren geschreven want binnenin versieren plafondschilderingen met muziekinstrumenten het vroegere bureau van de burgemeester. Het interieur bevat overigens rijkelijke versieringen.

Hier in de buurt, ergens achter de bomen, maar niet meer te bereiken, bevindt zich de Sint-Berlendisput, de waterput waar Sint-Berlendis zich naar verluidt bevoorradde.

We wandelen het plein over van waar we kwamen en kruisen de Gemeentehuisstraat om rechtdoor de smalle Sint-Berlendisstraat in te stappen die aan de achterkant van de kerk loopt. Hier kunnen we nogmaals duidelijk de verschillende bouwstijlen waarnemen die door de eeuwen heen bij verbouwingen van de kerk zijn gebruikt.



Links naast de achterzijde van de kerk staat het **klooster 6** in neogotische stijl -ook een beschermd monument- te verkommeren. Het werd in 1885 gebouwd op de plek van de vroegere pastorie. In de nis zie je een beeld van... de Heilige Berlendis, wie anders?

en wandelen tot het kruispunt. We zien er aan de overkant links het 17de-eeuwse Hof te Berchem, waarvan de verste zijgevel het jaar 1752 toont, jaartal van verbouwingen want de hoeve is van oorsprong vele eeuwen ouder. We keren terug en slaan de eerste straat links af (ook Berchemstraat) die wat verder overgaat in een veldbaantje, dit is de Keierberg. Zo komen we op Berchembos en gaan rechts. Na lang stappen langs weiden, boomgaarden, bomen en velden gaan we aan de kruising met de Woestijnstraat rechtdoor en gaan wat verder rechts de Neerstraat in. Dit was voorheen "de Galgenweg" omdat de misdadigers er werden opgeknoot... Als de landbouwgewassen (lees: de maïs) niet te hoog staan zien we vanuit de Neerstraat links de 15de-eeuwse "Woestijnkapel" of "Heilige Kruiskapel". Halverwege houden we even halt om de prachtige vergezichten te bewonderen en merken aan de horizon de zendmast van de VRT in Sint-Pieters-Leeuw maar ook de masten van het NAVO-domein

te Kester. Aan de andere kant merken we -van links naar rechts: de Dendervallei, het gehucht Ledeberg, gelegen op een getuigenheuvel, overblijfsel van een zandbank van de Diestiaanse zee die zo'n 10 miljoen jaar geleden tot in deze contreien kwam en de gele kerk van Pamel.



We kruisen de Nieuwstraat en vervolgen rechtdoor langs de voetweg naar Stenebrug maar nemen bij de eerste splitsing links het pad naar de **Sint-Annakapel 7**, een van de talrijke kapellen die Meerbeke rijk is. We gaan verder via de Kapellestraat, volgen mee de bocht en bevinden ons in Stenebrug. Een eindje verderop, waar de weg een flauwe bocht maakt, zien we rechts alweer een vrij grote kapel met arduinen dak, gebouwd door de Boerinnenbond ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan in 1936.



Na te hebben genoten van dit panorama brengt onze wandeling ons aan de ingang van het **Neigembos 8**. De diepte, even verder links is één van de vier smeltwater valleien, overgebleven na de laatste ijstijd. Metersdik ijs gleed af, nam alle grond mee en maakte op die manier enorme valleien.

Verder wandelen we de eerste straat links, de Dokstraat, in die we slechts even volgen om dan rechts Hoendersveld in te stappen. Hier zie je links nog restanten van een open veldoven, een van de laatste artisanale Ninoofse steenbakkerijen. Kijk even achterom en bemerk het mooie zicht op de kerk van Meerbeke. Op het einde van Hoendersveld slaan we links af tot het kruispunt met het kalvariekruis, gaan enkele tientallen meters rechts en wandelen links 'Ternat' in. Links aanhouden tot het einde (we komen achtereenvolgens voorbij de Nellekensstraat, de Modderstraat en de Bultkets), kiezen dan resoluut voor de natuur en stappen rechtdoor de holle weg in, langs de rand van het Berchembos, restant van het kolenwoud waarvan ook het Neigembos een overblijfsel is. De Berchembosbeek, die we hebben overschreden, is tevens de grens tussen Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, wat betekent dat we intussen het grondgebied van groot-Ninove hebben verlaten. De holle weg waarop we ons bevinden betrof eertijds een Gallo-Romeinse weg, in later tijden een postkoetsweg. De weg is deels voorzien van een 'knuppelpad' -zo genoemd naar de paaltjes die werden gebruikt voor het vervaardigen van de trapjes-. Kijk even om na de steile klim naar het mooie zicht op de vallei. Op de Berchemstraat gekomen houden we links aan

Het Neigembos, een natuurreservaat, is zo'n 65 ha groot en ligt eigenlijk voor het overgrote deel op grondgebied Meerbeke. Oorzaak daarvan is dat Napoleon het nodig vond de gemeentegrenzen te hertekenen. Het eeuwenoude bos is betoverend mooi. Het maakte samen met het Hallerbos, het Zoniënwood, het Kravaalbos te Meldert, het Buggenhoutbos en tal van andere deel uit van het grote Kolenwoud dat België beboste rond het einde van de Romeinse periode. De hoogteligging is zeer verscheiden en schommelt tussen de 20m en de 90m. Het Neigembos met zijn grillige reliëf herbergt een zeer gevarieerde fauna en flora met o.a. 250 soorten planten en 75 soorten vogels. We kunnen het ons niet voorstellen maar in de eerste helft van de jaren '70 ging het bos, toen nog eigendom van de Familie Descantons de Montblanc, bijna verloren. Gelukkig kon massaal protest van actiegroepen, de bevolking en politici het tij doen keren. Sinds 1975 betreft het een geklasseerd landschap en nu is het grootste gedeelte van het bos eigendom van het Vlaamse Gewest.



Wij nemen het wandelpad rechts en stappen via deze uithoek van het betoverende Neigembos tot in Natteschoot. Als je uit het bos komt kan je onmogelijk naast de abdijkerk kijken die ginder midden Ninove haar prominente plek opeist. Ergens halverwege Natteschoot zien we links, midden de velden, opeens een **bunker 9** en dat is geen toeval...

Hier stond ooit de Meerbeekse versie van de Berlijnse muur, onderdeel van een heus vooroorlogs Belgisch verdedigingssysteem. Een K(oningshooikt) - W(aver)-linie met zowat 350 kleine bunkers vormde de ruggengraat van een linie die naar het oosten, lees Duitsland, een doorlopende hindernis vormde, samengesteld uit stalen hekkens die op rollen verplaatst konden worden. Eens naast elkaar verankerd en bestreken door de wapens uit deabri's ontrolde deze ijzeren muur zich over een lengte van tientallen kilometers door het landschap. Vele Belgen zagen dit systeem als de redding des vaderlands...Om onze neutraliteit te benadrukken en de Duitsers zand in de ogen te strooien, werd aan de K.W.-linie een vertakking gemaakt 'tegen Frankrijk' van Waver naar Ninove. Het eindpunt lag aan de trekweg langs de Dender in Pamel. Door de Denderweiden ging het zigzag naar Meerbeke toe. Deze aftakking bevatte 49 kleine bunkers, 12 000 cointet-elementen (zo genoemd naar de Franse uitvinder kolonel Cointet), 12.000 tetraëders, 20.000 spoorwegstaven en 150 meerpalen. De IJzeren muur, waarvan de Duitsers trouwens heel goed op de hoogte waren, heeft tot niets gediend en werd op last van de Duitse militairen einde 1941 gedemonteerd.

Einde Natteschoot volgen we 200 m rechts de Steenstraat tot 'Kruis'. Aan het kalvariekruis waar we reeds voorbijkwamen nemen we links en dan rechtdoor tot Tenberg, aan het kruispunt rechts (eveneens 'Tenberg') afdalen.



Wat verder links bevindt zich een van de drie gerestaureerde én maalvaardige molens die Ninove rijk is. **De Fonteintjesmolen 10** aan de Elsbeek dateert in feite al van 1550 toen hij werd opgericht als volmolen voor de plaatselijke wolnijverheid. In de daaropvolgende eeuwen werd de watermolen omgevormd tot papiermolen en later tot graanmolen. Tijdens de industriële revolutie werd er een stoommachine bijgeplaatst, in de 20ste eeuw kwam er een dieselmotor in de plaats. Deze watermolen maakt van oorsprong gebruik van de natuurlijke kracht van stromend water dat neerkomt op een bovenslagrad. De 19de-eeuwse bakstenen constructie integreert een ouder zandstenen muurpand. Tot rond 1990 werkte de molen, waarvan de technische installatie vrij volledig is gebleven, nog dagelijks maar toen drong restauratie zich op. Die werken duurden zo'n 20 jaar maar nu is de Fonteintjesmolen, dankzij bezieler Jo Bracke, weer helemaal maalvaardig.



Voorbij de watermolen staat in de berm een klein veldkapelletje. Even verder gaan we links de Walstraat in waar we links het Vriezenbos, aanloop en brongebied

van het verdergelegen Neigembos zien. Naar het einde van deze straat krijgen we zicht op de **Sint-Berlendiskapel 11**. Let op bij het oversteken van de drukke Halsesteenweg! De neogotische Sint-Berlendiskapel, een vrij grote bakstenen bedehuis uit 1866, werd gebouwd uit dank voor het gespaard blijven van de parochie van de cholera-epidemie.

Een vijftigtal meter links van de kapel slaan we rechts het betonnen pad in en volgen tot het kruispunt waar we rechts wandelen en zicht hebben op de Sint-Pieterskerk. We dwarsen Hemelrijk, gaan rechtdoor het padje in (Molenberg) tot op de Sint-Pieterstraat, nemen rechts en hebben op het einde van de straat links zicht op een stukje

industriële archeologie: de oude brouwerij Cosyns met torentje voor de stoommachine. Let op het koperen schouwdeksel van de vroegere mouterij, te zien vanaf de

Halsesteenweg. Nog even oversteken en we zijn opnieuw aan de Sint-Pieters- en Sint-Berlendiskerk, begin- en eindpunt van de wandeling.



Wie was nu die Berlendis die zo vaak terugkeert in de geschiedenis van Meerbeke? Haar verhaal: Berlendis, die volgens sommige bronnen leefde in de 7de eeuw, volgens andere bronnen eind 9de- begin 10de eeuw, was 'eene verstandige schoone en deugdzaam jonkvrouw' die haar vader diende die door melaatsheid werd getroffen 'met een waarlijk engelachtig geduld'. Op zekere dag nochtans viel ze onverdiend bij hem in ongenade omdat zij niet uit dezelfde beker wou drinken uit angst besmet te raken. Haar furieuze vader ontferfde haar ten voordele van de abdij van Nijvel. Berlendis vertrok naar het klooster van Moorsel bij Aalst maar keerde na het overlijden van haar vader terug naar het ouderlijk huis te Meerbeke waar ze tot haar dood een leven van versterving en boetedoening leidde. Met enige vrome vrouwen zou ze er volgens de regel van de H. Benedictus hebben geleefd en zich aan de armenzorg en ziekenverpleging hebben gewijd. Zij at slechts brood en dronk niets dan water, behalve op zon- en feestdagen; zij droeg een 'haren' kleed, sloop op een mat en had een steen als hoofdkussen. Reeds tijdens haar leven zou zij aan de basis van talrijke mirakelen hebben gelegen. Berlendis stierf op 3 februari 698, volgens andere bronnen tussen 930 en 935. In vroeger tijden werd Sint-Berlendis aanroepen voor tal van kwalen, in het bijzonder tegen veesterfte en het verzuren van melk en boter en ook nu wordt ze nog vereerd, o.a. door een ommegang...